

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoP/37/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4310211588
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Harbuta
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2014:4310211588.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Harbutu a členov senátu JUDr. Ingrid Doležajovej a JUDr. Márie Malíkovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti Y.: R. D. D., nar. XX. XX. XXXX, v priebehu konania dovŕšila plnoletosť, zastúpená matkou Bc. J. C. Y., bytom B., XX. S. XX/X, P., nar. XX. XX. XXXX, v priebehu konania dovŕšil plnoletosť, zastúpený matkou Bc. J. C. Y., bytom B., XX. S. XX/X, maloletá P., nar. XX. XX. XXXX, maloletý D. D., nar. XX. XX. XXXX, obaja bytom u matky, obaja zastúpení Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Leviciach ako kolíznym opatrovníkom, deti rodičov: matka Bc. J. C. Y., bytom B., XX. augusta XX/X a otec B. E., bytom C. nad E., G. XXX/XX, zastúpený Mgr. Radovanom Ulehлом, advokátom, so sídlom Piešťany, Winterova 62, o návrhu matky na zvýšenie výživného a návrhu otca na zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 15. apríla 2014 č. k. 12P/17/2010-573, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e.**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh matky na zvýšenie výživného na R. D. D. zamietol, zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na P., nar. XX. XX. XXXX v čase rozhodovania už plnoletého zo sumy 66,39 eura na sumu 100 eur mesačne od 01. 09. 2010, zročné výživné za obdobie od 01. 09. 2010 do 15. 04. 2014 vo výške 1.445,23 eur zaviazal otca zaplatiť do 90 dní do rúk P.. Ďalej zvýšil vyživovaciu povinnosť na maloletú P., nar. XX. XX. XXXX zo sumy 49,79 eura na sumu 100 eur mesačne od 01. 09. 2012, pričom zročné výživné za obdobie od 01. 09. 2012 do 15. 04. 2014 vo výške 954 eur zaviazal otca zaplatiť do rúk matky do 90 dní, zvýšil vyživovaciu povinnosť na maloletého D. D., nar. XX. XX. XXXX zo sumy 49,79 eura na sumu 100 eur mesačne od 01. 09. 2013 s tým, že zročné výživné za obdobie od 01. 09. 2013 do 15. 04. 2014 vo výške 351,47 eura zaviazal otca zaplatiť k rukám matky do 90 dní. Návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti voči P., P. a D. zamietol. Týmto rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Levice č.k. 6C/62/2008-42 zo dňa 30. 06. 2008 v časti výživného voči P., P. a D. D.. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu trov konania právo. V danej veci sa matka detí domáhala zvýšenia vyživovacej povinnosti otca na R. D. D. na sumu 170 eur mesačne, na P. na sumu 200 eur mesačne, na P. na sumu 160 eur mesačne, na D. D. na sumu 180 eur mesačne. Súd prvého stupňa mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že posledná úprava vyživovacej povinnosti otca voči deťom bola rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 30. 06. 2008 č.k. 6C/62/2008-42, ktorým manželstvo rodičov detí bolo rozvedené, vtedy maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na ich výživu sumou 2.000,- Sk na mal. R. D. D., sumou 2.000,- Sk na mal. P., sumou 1.500,- Sk na mal. P. a sumou 1.500,- Sk na mal. D. D.. V tomto čase príjem otca dosahoval sumu 6.875,- Sk, matka mala príjem v podobe peňažného príspevku za opatrovanie vo výške 7.500,- Sk mesačne a rodinných prídavkov na štyri maloleté deti,

bola poberateľkou peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou, opotrebovaním šatstva, bytového zariadenia vo výške 500,- Sk mesačne a príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením osobného motorového vozidla v sume 900,- Sk mesačne. V tomto čase deti boli žiakmi základnej školy, mal. R. D. D. navštevovala Špeciálnu základnú školu v B., mal. P. bol žiakom 7. ročníka Základnej cirkevnej školy v B., P. bola žiačkou Základnej cirkevnej školy v B., D. D. bol žiakom 4. ročníka základnej školy v B.. V čase súčasného rozhodnutia súdu o návrhu matky na zvýšenie výživného R. D. D. dňa XX. XX. XXXX dovŕšila plnoletosť, pripojila sa k návrhu matky na zvýšenie výživného, bol jej priznaný invalidný dôchodok v poslednej úprave od 01. 01. 2014 v sume 315 eur mesačne. Navštevuje Stredné odborné učilište pre telesne postihnutých. P. od septembra 2010 navštevuje Strednú odbornú školu stavebnú v L., bol ubytovaný v študentskom domove, dňa 15. 08. 2013 dovŕšil plnoletosť, pripojil sa k návrhu matky na zvýšenie výživného. Maloletá P. je od 01. 09. 2012 študentkou Bilingválneho gymnázia v L. a je ubytovaná na internáte. Maloletý D. D. je žiakom Strednej priemyselnej školy stavebnej v L. a je ubytovaný v študentskom domove. Otec detí je v súčasnej dobe zamestnaný v spoločnosti V., kde dosahuje príjem v priemere 530 eur mesačne. Matka detí má v súčasnej dobe uzavretú zmluvu s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice o výkone osobnej asistencie, ktorú poskytuje R. D. D., na základe ktorej jej bol za obdobie od 15. 08. 2013 do 31. 01. 2014 vyplatený peňažný príspevok v sume 529,92 eura. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice uzavrel tiež zmluvu o výkone osobnej asistencie s osobným asistentom G. C., manželom matky detí, ktorému bol za obdobie od 15. 08. 2013 do 31. 01. 2014 vyplatený peňažný príspevok na osobnú asistenciu v sume 4.013,04 eura. Konštatoval, že k podstatnej zmene pomerov došlo na strane detí, a to najmä u P., P. a D. D. nástupom na ich stredoškolské štúdium, všetci študujú mimo bydliska a sú ubytovaní v študentských domovoch, v dôsledku čoho došlo k výraznému nárastu nákladov spojených so štúdiom, cestovným, ako aj ich základných potrieb, navyše od poslednej úpravy výživného uplynula dlhá doba. Dospel k záveru, že súčasné zárobkové možnosti a schopnosti otca detí, s poukazom na skutočnosť, že inú vyživovaciu povinnosť nemá, je schopný prispievať na výživu detí určenou sumou. Návrh matky v časti zvýšenia výživného na R. D. D. súd zamietol dôvodiac, že v čase, keď uvedená bola maloletá, boli jej náklady kompenzované príspevkami, ktoré poberala matka, pričom táto po dovŕšení plnoletosti poberá od 04. 09. 2013 invalidný dôchodok, z ktorého je schopná kompenzovať svoje výdavky. U P., P. a D. D. súd rozhodol o zročnom výživnom, na zaplatenie ktorého zaviazal otca detí do 90 dní, a to v prípade P. v sume 1.445,23 eura do jeho rúk, v prípade mal. P. v sume 954 eur do rúk matky a v prípade mal. D. D. v sume 351,47 eura do rúk matky dieťaťa. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (zák. č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej len „OSP“) tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania, keďže išlo o konanie, ktoré súd mohol začať i bez návrhu.

Rozsudok súdu prvého stupňa napadol odvolaním v zákonnej lehote otec detí, domáhajúc sa jeho zmeny a zamietnutia návrhu matky na zvýšenie výživného, prípadne zníženia výživného, či zrušenia a vrátenia rozsudku súdu prvého stupňa. Dôvodil, že rozsudok obsahuje nesprávnosti a skutočnosti, ktoré sa nezakladajú na pravde. Potvrdil, že v priebehu konania viackrát, avšak nie vlastnou vinou, zmenil zamestnávateľa, v súčasnej dobe má príjem iba zo zamestnania a je toho názoru, že nedošlo k takej podstatnej zmene pomerov, ktorá by zakladala nárok na zvýšenie výživného. Jeho schopnosti a možnosti platiť výživné sú limitované jeho príjmom zo závislej činnosti, iný príjem nemá a je rád, že nie je nezamestnaný. Úspory nemá žiadne, z kúpnej ceny za dom cca 13.000 eur vyplatil dlhy, ošetrovanie u zubára, kúpil si auto a spláca i úver. Býva s rodičmi, ktorým prispieva na domácnosť a po uhradení výživného, príspevku na bývanie rodičom, splátky úveru, zaplatenia stravy v práci mu zostatok nepostačuje ani na stravu a ošatenie. Výživné v sume 367 eur je pre neho likvidačné, neprimerané a absolútne neodôvodniteľné a on toto nie je schopný platiť. Súd prvého stupňa pri určení výživného dostatočne neprihliadol na jeho osobnú situáciu.

Matka vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu zo strany otca navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť dodávajúc, že otec detí robí súdne prietahy, mohol si počas štyroch rokov, v priebehu ktorých súd zisťoval skutkový stav, našetriť na prípadné zvýšenie výživného, nakoľko si musí byť vedomý toho, že súčasné výživné nie je postačujúce.

Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že sa pridrižiava svojho vyjadrenia zo dňa 15. 04. 2014, v ktorom navrhol zvýšiť výživné na P. na sumu 130 eur mesačne, na mal. P. do 31. 08. 2012

na sumu 70 eur mesačne a od 01. 09. 2012 na sumu 130 eur mesačne, na mal. D. D. do 31. 08. 2012 na sumu 70 eur mesačne a od 01. 09. 2012 na sumu 130 eur mesačne. Mal za to, že súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočné dokazovanie a správne zistil skutkový stav veci. V časti návrhu na zvýšenie výživného na R. D. D. rozhodnutie ponechal na súd.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) prejednal odvolanie otca bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP s verejným vyhlásením rozhodnutia pri splnení si povinnosti upravenej v ust. § 156 ods. 3 OSP, a po preskúmaní rozsudku súdu prvého stupňa a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 212 ods. 2 písm. a/ OSP), dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

Predmetom tohto konania je návrh matky, doručený súdu prvého stupňa dňa 07. 09. 2010 na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca vtedy maloletej R. D. D. na sumu 130 eur mesačne, vtedy maloletemu P. na sumu 100 eur mesačne, maloletej P. na sumu 90 eur mesačne a maloletemu D. D. na sumu 80 eur mesačne. Neskôr matka zmenila žalobný petit tak, že žiadala priznať výživné na R. D. D. na sumu 170 eur mesačne, na P. sumu 200 eur mesačne, maloleťu P. na sumu 160 eur mesačne a na mal. D. D. na sumu 180 eur mesačne. Posledná úprava výživného bola vykonaná rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 30. 06. 2008 č.k. 6C/62/2008-42, ktorým bola uložená vyživovacia povinnosť otcovi voči maloletej R. D. D. v sume 2.000,- Sk (66,39 eura), na maloleteho P. v sume 2.000,- Sk (66,39 eura), na maloleťu P. v sume 1.500,- Sk (49,79 eura) a na maloleteho D. D. v sume 1.500,- Sk (49,79 eura).

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Vyššie citované zákonné ustanovenia vyjadrujú zásadu, že k zmene dohôd a súdnych rozhodnutí o výživnom môže dôjsť len na základe zmeny pomerov. Táto sa zisťuje porovnávaním okolností dôležitých pre určenie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodovania súdu. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je však závažnejšia zmena pomerov, ktorou sa rozumie len zmena tých okolností na strane či už oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom. Takouto zmenou pomerov môže byť zvýšenie nákladov dieťaťa v súvislosti s pribúdajúcim vekom, s fyzickým vyspívaním, formami prípravy na budúce povolanie, ako aj zmena v možnostiach povinného plniť si vyživovaciu povinnosť v doterajšom rozsahu. V tomto prípade pôjde o rozšírenie alebo zúženie vyživovacích povinností povinného, jeho invaliditu, alebo také zvýšenie či zníženie (odôvodnený pokles) jeho zárobku či iných príjmov, prípadne ostatného majetku, ktoré ovplyvní celkovú situáciu povinného, a to nielen na krátky čas.

Súd pri rozhodovaní o zmene výživného musí nielen komplexne zhodnotiť zmeny v pomeroch účastníkov, ale taktiež prihliadnuť aj na vývoj životných nákladov za obdobie, ktoré uplynulo od vydania posledného rozhodnutia o výživnom, tzv. valorizačnú klauzulu zakotvenú v ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Rovnako tak musí vychádzať zo všeobecného ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého sa pri rozhodovaní o výživnom prihliada na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Odôvodnené potreby dieťaťa závisia predovšetkým od jeho veku, zdravotného stavu, fyzickej a duševnej vyspelosti, obsahu a spôsobu jeho prípravy na budúce povolanie, od hodnoty jeho majetku, prípadne od výšky vlastných príjmov dieťaťa a sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami, ako aj majetkovými pomermi rodičov. Ak sú tieto obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. V opačnom prípade odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, vrátane tvorby úspor, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Výživné pre dieťa teda slúži nielen na uspokojovanie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (jedlo, ošatenie, obuv a pod.), ale aj ďalších potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelávanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové potreby, rekreačné potreby, tvorba úspor a pod.). Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú rozhodujúce reálne

zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. V tejto súvislosti je významné i ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktoré zakotvuje, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Navyše súd prihliada i na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a rovnako tak berie do úvahy prídavky na deti, ktoré sa sčasti podieľajú na úhrade potrieb detí.

V preskúmvanej veci súd prvého stupňa v zmysle vyššie uvedených záverov a v intenciách citovaných zákonných ustanovení zisťoval zmenu pomerov na strane všetkých účastníkov konania, ku ktorej došlo od posledného rozhodovania o výživnom. V tomto smere dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho i správny právny záver. Nakoľko odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 OSP sa obmedzuje len na skonštatovanie jeho správnosti.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia len zvyrazňuje, že od poslednej úpravy výživného na deti uplynulo už 6 rokov, medzitým R. D. D. a P. dovŕšili plnoletosť, P. a D. D. začali študovať na strednej škole, na ktorej študuje i P. R. D. D. v dôsledku zníženia pracovnej schopnosti na 80% bol priznaný invalidný dôchodok, z ktorého si uspokojuje svoje potreby. Z tohto dôvodu správne súd prvého stupňa jej návrh na zvýšenie výživného zamietol. Je nesporné, že tak u plnoletého P., ako aj u maloletých P. a D. D. došlo k výraznej zmene pomerov, spočívajúcej predovšetkým v uplynutí šesť rokov od poslednej úpravy, v dôsledku ktorej doby deti začali študovať na strednej škole, zvýšili sa výrazne ich náklady súvisiace so zabezpečením nielen základných životných potrieb, ale aj so školskými a mimoškolskými aktivitami, ktorá skutočnosť už sama o sebe odôvodňuje zvýšenie výživného. Z týchto dôvodov súd neprihliadol na námietky otca uvedené v podanom odvolaní, že k žiadnej výraznej zmene pomerov nedošlo. K námietkam otca v podanom odvolaní, že súd prvého stupňa nezohľadnil jeho životnú situáciu, odvolací súd iba poznamenáva, že k zmene pomerov došlo aj na jeho strane, nakoľko mu skončila vyživovacia povinnosť voči R. D. D., keďže jej bol priznaný invalidný dôchodok. Skutočnosť, že otec detí má príjem iba zo závislej činnosti, je potrebné brať do úvahy, avšak tak, ako konštatoval súd prvého stupňa, sám otec zavinil, že s ním musel byť ukončený predchádzajúci pracovný pomer, v ktorom mal vyšší príjem, z dôvodu nedostatočnej pracovnej morálky. K inej zmene pomerov na jeho strane nedošlo, nepribudla mu žiadna vyživovacia povinnosť. Na strane matky došlo k zmene pomerov v tom, že uzavrela manželstvo s G. C. a tak matka, ako aj jej manžel majú uzavretú s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice zmluvu o výkone osobnej asistencie, resp. opatrovateľskú zmluvu, nakoľko zabezpečujú starostlivosť o zdravotne ťažko postihnutú dcéru R. D. D..

S ohľadom na uvedené zistenia v preskúmvanej veci preto niet sporu o tom, že vyživovacia povinnosť otca voči tak plnoletému P., ako aj maloletým P. a D. D. naďalej trvá a že od posledného rozhodovania o výživnom došlo k podstatnej zmene pomerov účastníkov konania odôvodňujúcej zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na tieto deti. Uplynutím takmer šesť ročného obdobia totiž došlo k prirodzenému prenikavému nárastu potrieb a životných nákladov všetkých detí nielen v dôsledku ich fyzickej vyspelosti, ale i v súvislosti s jeho zapojením sa do vzdelávacieho procesu na strednej škole. Životné náklady detí tak bezpochyby výrazne vzrástli, ktoré skutočnosti ako všeobecne platné nie je potrebné ani bližšie dokazovať. Berúc do úvahy i zmenu pomerov na strane matky, ktorá zabezpečuje starostlivosť o zdravotne ťažko postihnutú R. D. D. spolu so svojim terajším manželom (obaja zanechali pracovné pomery z dôvodu starostlivosti o postihnutú R. D. D.), ako i pomery na strane povinnej osoby, t.j. otca detí, ktorý je zamestnaný a má príjem zo závislej činnosti, pričom k zmene pomerov na jeho strane, okrem toho, že svojim pričinením musel odísť z platovo výhodnejšieho zamestnania, nedošlo, súdom prvého stupňa určené zvýšené výživné v plnom rozsahu zohľadňuje všetky právne významné kritéria v tomto smere. Odvolací súd poznamenáva, že výživné má prednosť pred akýmikoľvek výdavkami (okrem nákladov súvisiacich so živobytím) a sám otec v podanom odvolaní uviedol, že sumu 13.000 eur, ktorú obdržal ako časť z ceny domu, ktorý s matkou detí predali, minul na úhradu dlhu, zubára, kúpu auta, pričom z uvedenej sumy mohol použiť časť prostriedkov aj na krytie potrieb detí, v rámci svojej vyživovacej povinnosti.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil, keď súd prvého stupňa vo veci dostatočne zistil skutkový stav a vyvodil z neho i správny právny záver.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 146 ods. 1 písm. a/ OSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, keďže ide o konanie, ktoré mohlo začať i bez návrhu.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.